سیاست

رایزنی با میانجی قطری ادامه دارد؛ هنوز به نتیجه نرسیده‌ایم

عراقچی با اشاره به سفر هیات ایرانی به قطر گفت: ما تلاش خود را انجام می‌دهیم و امیدواریم عقلانیت در طرف مقابل وجود داشته باشد تا دیپلماسی را به مسیرهای دیگر ترجیح دهد.

سیدعباس عراقچی در حاشیه جلسه کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با خانه ملت با اشاره به تداوم رایزنی‌ها با میانجی‌های قطری درباره طرح دو روزه تنگه هرمز، گفت: رایزنی‌ها در حال انجام است اما هنوز به نتیجه قطعی نرسیده‌ایم چرا که این نتیجه به پاسخ‌هایی بستگی دارد که طرف مقابل به پرسش‌های ما می‌دهد. وی با اشاره به سفر هیاتی از ایران به قطر اظهار کرد: این سفر در سطح معاون وزیر امور خارجه انجام شد و هدف آن ادامه رایزنی‌ها با میانجی‌های قطری بود که طی هفته‌های گذشته نیز در تهران حضور داشتند. وی با بیان اینکه اساساً در این سفر برنامه‌ای برای مذاکره با طرف امریکایی تدارک دیده نشده بود، گفت: در حال حاضر، رایزنی‌ها درباره طرح دو روزه با میانجی‌های مذاکرات ادامه داشته و در مسیر اجراست اما هنوز به نتیجه قطعی نرسیده‌ایم و دستیابی به نتیجه به پاسخ‌هایی بستگی دارد که طرف مقابل به پرسش‌های ما می‌دهد. عراقچی یادآور شد: ما تلاش خود را در این مسیر انجام می‌دهیم و امیدواریم عقلانیت در طرف مقابل وجود داشته باشد تا دیپلماسی را به مسیرهای دیگر ترجیح دهد. وی با تأکید بر آمادگی ایران برای همه سناریوها خاطرنشان کرد: دستورات فرمانده معظم کل قوا خطاب به فرماندهان ارشد نظامی، اراده جمهوری اسلامی ایران را به‌روشنی نشان داد. نیروهای مسلح ما نیز ماموریت کاملاً مشخصی دارند و با بهره‌گیری از تجربیات دو جنگ گذشته، بسیار قوی‌تر از قبل هستند. وزیر امور خارجه کشورمان تأکید کرد: ایران همچنان به صورت همزمان آماده دفاع و دیپلماسی است و اینکه امریکایی‌ها چه مسیری را انتخاب کنند، به عقلانیت آنها بستگی دارد.

تا هفت شرط ایران محقق نشود تنگه هرمز باز نمی‌شود

دبیر شورای عالی امنیت ملی گفت تا وقتی که هفت شرط ایران محقق نشود تنگه هرمز بازگشایی نمی‌شود. سرلشکر محسن رضایی شنبه شب در گفت‌وگوی تلویزیونی به تشریح مواضع کشورمان درباره تحولات منطقه پرداخت. وی با اشاره به نشست چهار جانبه در تهران گفت: بعد از پیروزی‌های ملت ایران در جنگ‌های اخیر ۱۲ روزه ۴۰ روزه ۱۷ روزه و شکست‌های سنگینی که امریکا متحمل شد برای بسیاری ثابت شد که امریکایی‌ها نه تنها امنیت‌ساز نیستند بلکه کانون ناامنی هستند. به‌ویژه بعد از تجاوزات نامشروع اسراییل به لبنان، سوریه، غزه و اردن که اتفاق افتاد سوال مهمی در اثر پیروزی‌های ملت ایران ایجاد شد که نظم آینده این منطقه چیست و ترتیبات امنیتی برای اداره این ۲۵ کشوری که در غرب آسیا هستند چگونه خواهد بود.

رضایی گفت: در کنار این سوال یک برداشت جدیدی در حال شکل‌گیری است که امریکا در سال‌های آینده احتمالاً از منطقه خواهد رفت از این رو چه کسانی جایگزین امریکا خواهند بود؟ آیا چین روسیه هستند یا خود کشورهای منطقه؟ آیا اسراییل می‌تواند یک هژمونی نیابتی را برای امریکا درست کند؟ بنابراین دو سوال خیلی مهم به‌وجود آمد که علت ایجاد این دو سوال مقاومت ملت ایران و شکست سنگینی است که امریکا خورده و ناتوانی‌هایی که پیدا کرده است.

دبیر شورای عالی امنیت ملی اظهار کرد: این وضعیت اولاً نشان‌دهنده عظمت ملت ایران است یعنی ملت ایران توانایی این را دارد که سرنوشت قدرت و امنیت و تکلیف آنها را نیز تعیین کند. رضایی تصریح کرد: اینها به‌دنبال این بودند که در دل ملت ایران ترس بندازند، اما ملت ایران یک تودهنی بزرگی به آنها زد به شکلی که پیامدها و پس لرزه‌های این مقاومت سراسر اروپا را گرفت.

وی با اشاره به مداخله اروپا در موضوع جنگ امریکا علیه ایران، سفر مار کو روبیو به ایتالیا را کلید بازگشت اروپا با محوریت انگلیس به مسائل غرب آسیا دانست و گفت: این در حالی بود که چین و کشورهای دیگه در شرق جهان به‌دنبال این هستند که به یک طریقی وارد منطقه شوند. ترامپ هم علاوه بر اسراییل به این نتیجه رسیده بود که آیا نمی‌شود از کشورهایی که رابطه دوستانه با امریکا دارند جایگزینی در منطقه درست شود و به همین دلیل به‌دنبال این بودند که پیمان‌های را به‌وجود بیاورند. وی افزود: اما تقریباً طی یک سال دو سال اخیر نشان داده شد که اگر صدای ملت ایران شنیده نشود هیچ پیمانی و هیچ اتحادی شکل نمی‌گیرد. رضایی تاکید کرد: در ترکیبات امنیتی که می‌خواهد در منطقه شکل بگیرد باید ایران جایگاه خودش را داشته باشد.

دبیر شورای عالی امنیت ملی در ادامه تصریح کرد: ما از این دوستانی که به ایران آمدند دعوت نکرده بودیم، خودشان تقاضا کردند بیایند ما را ببینند و روی ترتیبات منطقه‌ای با هم صحبت کنیم. وی افزود در صحبت‌ها هم نه از پیمان مکه صحبت شد نه از مساله یمن. در مسائل رسمی همه صحبت این بود که ترتیبات آینده منطقه چگونه باید باشد. رضایی با اشاره به مواضع سه کشور درباره وضعیت اسراییل و برنامه‌های آینده‌اش در منطقه گفت: مواضع آنها جالب بود اینقدر که من فکر کردم اینها حزب‌اللهی‌تر از خیلی از دوستان ما شدند، آنقدر قاطع علیه اسراییل حرف زدند. آقای امیر خالد گفت که بعد از شما اسراییل سراغ ما می‌آید یا ترکیه همین را گفت یا آقای عاصم منیر به‌شدت در مورد تهدید اسراییل و پیوندی که بین هندوها و یهودی‌ها دارد درست می‌شود علیه مسلمانان و علیه پاکستان، نگران بود. اینها حرف‌هایی است که مبتنی بر یک اطلاعات و نگرانی‌هایی که از آینده اسراییل در رابطه با خودشان دارند، است که البته این مواضع منجر شد که ما توانستیم به یک جمع‌بندی خوب برسیم و روی چند بند توافق کنیم. وی گفت: همچنین درباره دفاع از مسلمین در مقابل اسراییل و خروج اسراییل از جنوب لبنان، جنوب سوریه، مساله غزه و کرانه غربی با هم صحبت کردیم.

دبیر شورای عالی امنیت ملی اظهار کرد: این اولین نشست چهار کشور پیرامون ترتیبات منطقه‌ای بود که صحبت شد و ان شاءالله در آینده ادامه خواهد یافت. وی افزود: قرار شد این جلسات ادامه پیدا کند و احتمالاً وزرای خارجه این سه کشور هم باز به ایران خواهند آمد. در حقیقت نشست تهران انشاالله به یک ترتیبات جدید در منطقه ما تبدیل خواهد شد که مورد قبول ماست. معتقدیم که قدرت‌های خارجی باید از منطقه بیرون بروند و کشورهای منطقه امنیت خودشان را حفظ کنند.

تاکید رییس جمهور بر تداوم حمایت‌ها

افزایش کالابرگ در برابر تورم

حمایت از معیشت خانوارها، به‌ویژه اقشار کم‌درآمد و آسیب‌پذیر، یکی از مهم‌ترین موضوعات سیاست‌گذاری اقتصادی در شرایط تورمی است. در چنین وضعیتی، دولت از یک سو باید برای جبران بخشی از کاهش قدرت خرید مردم اقدام کند و از سوی دیگر، با محدودیت منابع مالی و دشواری‌های تأمین هزینه برنامه‌های حمایتی روبروست. کالابرگ الکترونیکی یکی از ابزارهایی است که با هدف کمک به تأمین کالاهای اساسی و کاهش فشار هزینه‌های زندگی بر خانوارها به کار گرفته شده است؛ ابزاری که اکنون بحث افزایش اعتبار آن و هدفمندتر کردن توزیع حمایت‌ها، بار دیگر در کانون توجه دولت قرار گرفته است. در جلسه شورای اطلاع‌رسانی دولت با حضور مسعود پزشکیان، روند اجرای طرح کالابرگ الکترونیکی و برنامه‌های حمایتی دولت بررسی شد. بر اساس گزارش ارایه‌شده در این جلسه، ۵۰۰ هزار تومان اعتبار به کالابرگ ۳۰ میلیون نفر اضافه شده است. در کنار این اقدام، موضوع شناسایی دقیق‌تر اقشار نیازمند، هدفمندسازی یارانه‌ها، کاهش فشار تورمی بر خانوارهای کم‌درآمد و تقویت عدالت در توزیع منابع عمومی نیز مورد توجه قرار گرفت. تأکید رییس جمهور بر ضرورت افزایش حمایت از خانوارهای نیازمند، در شرایطی مطرح می‌شود که مساله اصلی سیاست‌های حمایتی تنها تعیین مبلغ یارانه یا اعتبار کالابرگ نیست؛ بلکه میزان اثرگذاری واقعی این حمایت‌ها بر سبد مصرفی خانوارها نیز اهمیت دارد. افزایش اعتبار کالابرگ زمانی می‌تواند به بهبود ملموس شرایط معیشتی منجر شود که با توجه به سطح قیمت کالاهای اساسی، سرعت رشد هزینه‌های زندگی و وضعیت درآمدی خانوارها طراحی شده باشد.

مساله اصلی؛ حمایت معیشتی در رقابت با تورم

یکی از چالش‌های اساسی سیاست‌های حمایتی در اقتصاد تورمی این است که ارزش واقعی اعتبار تخصیص‌یافته به خانوارها، در صورت افزایش قیمت‌ها، به‌تدریج کاهش پیدا می‌کند. به بیان دیگر، افزایش اسمی مبلغ حمایت لزوماً به معنای افزایش متناسب قدرت خرید نیست. ممکن است اعتبار کالابرگ بیشتر شود، اما اگر قیمت کالاهای اساسی نیز در همین فاصله افزایش پیدا کند، بخشی از اثر این افزایش پیش از رسیدن به مصرف‌کننده از بین می‌رود.

این مساله در ارزیابی طرح کالابرگ اهمیت ویژه‌ای دارد. خانوار کم‌درآمد بخش بزرگی از درآمد خود را صرف تأمین نیازهای ضروری می‌کند و در نتیجه، افزایش قیمت مواد غذایی و کالاهای اساسی مستقیماً بر کیفیت و کمیت مصرف او اثر می‌گذارد. در چنین شرایطی، حتی افزایش قابل توجه مبلغ حمایت نیز ممکن است تنها بخشی از فشار ایجادشده بر هزینه‌های زندگی را جبران کند. برای نمونه، اضافه شدن ۵۰۰ هزار تومان اعتبار برای ۳۰ میلیون نفر، از نظر گسترش حمایت مستقیم دولت اقدامی قابل توجه است؛ اما ارزیابی اثر واقعی آن نیازمند مقایسه مبلغ اعتبار با هزینه سبد کالاهای مشمول طرح و تغییرات قیمت این کالاهاست. بدون چنین مقایسه‌ای نمی‌توان صرفاً از روی افزایش عددی اعتبار نتیجه گرفت که قدرت خرید خانوارها به همان نسبت تقویت شده است. از همین رو، مساله کالابرگ را نمی‌توان تنها به تصمیم درباره افزایش مبلغ آن محدود کرد. پرسش اصلی این است که چه میزان حمایت برای جبران بخشی از افزایش هزینه‌های ضروری خانوارها لازم است و چگونه می‌توان اطمینان حاصل کرد که اعتبار جدید، به جای آنکه در فاصله کوتاهی تحت تأثیر افزایش قیمت‌ها قرار گیرد، اثر ملموسی بر دسترسی مردم به کالاهای اساسی داشته باشد. البته کالابرگ و پرداخت‌های حمایتی به‌تنهایی ابزار مهار تورم نیستند. این سیاست‌ها با هدف حمایت از مصرف‌کننده و کاهش فشار معیشتی طراحی می‌شوند، در حالی که کنترل پایدار تورم به مجموعه‌ای از سیاست‌های اقتصادی و اصلاحات ساختاری نیاز دارد. بنابراین، لازم است میان دو هدف تمایز قائل شد: حمایت فوری از خانوارهایی که در تأمین نیازهای ضروری با مشکل مواجه‌اند و ایجاد شرایطی که در آن، قدرت خرید مردم به‌صورت مستمر تحت فشار افزایش قیمت‌ها قرار نگیرد.

رشد نقدینگی و ضرورت توجه به شرایط پولی اقتصاد

آمارهای منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران درباره سه فصل نخست سال ۱۴۰۴، از افزایش مستمر حجم نقدینگی حکایت دارد. بر اساس این داده‌ها، حجم نقدینگی در بهار سال ۱۴۰۳ معادل ۱۰ میلیون و ۱۶۵ هزار و ۹۵۹ میلیارد ریال بود. این رقم در تابستان همان سال به ۱۰ میلیون و ۷۸۷ هزار و ۴۵۰ میلیارد ریال و در پاییز به ۱۱ میلیون و ۵۲۴ هزار و ۳۴۶ میلیارد ریال رسید. در پایان سال ۱۴۰۳ نیز حجم نقدینگی ۱۲ میلیون و ۵۶۱ هزار و ۲۱۲ میلیارد ریال ثبت شد. روند افزایشی نقدینگی در سال ۱۴۰۴ نیز ادامه یافت. بر اساس آمار ارایه‌شده، حجم نقدینگی در بهار این سال به ۱۱ میلیون و ۵۰۸ هزار و ۸۰۳ میلیارد ریال رسید و در تابستان و پاییز به‌ترتیب ۱۲ میلیون و ۴۸۷ هزار و ۳۰۰ میلیارد ریال و ۱۳ میلیون و ۵۲۴ هزار و ۴۶۰ میلیارد ریال گزارش شد.

این ارقام نشان می‌دهد که حجم نقدینگی در سه فصل نخست سال ۱۴۰۴ روندی افزایشی داشته است. با این حال، برای تفسیر دقیق این روند باید به دوره مقایسه و تفاوت‌های آماری نیز توجه کرد؛ زیرا ارقام مربوط به فصل‌های مختلف، به‌تنهایی همه عوامل موثر بر تورم و قدرت خرید خانوارها را توضیح نمی‌دهند. رشد نقدینگی یکی از متغیرهای مهم در بررسی شرایط پولی اقتصاد است، اما تحلیل اثر آن بر قیمت‌ها به عوامل دیگری از جمله وضعیت تولید، انتظارات تورمی، شرایط بازار ارز و نحوه گردش پول در اقتصاد نیز وابسته است. در کنار افزایش حجم نقدینگی، ترکیب آن نیز تغییر کرده است. سهم پول از کل نقدینگی در بهار سال ۱۴۰۴ معادل ۱۲.۷۲ درصد بود که در تابستان به ۱۲.۰۴ درصد و در پاییز به ۱۱.۵۸ درصد کاهش یافت. در مقابل، سهم شبه‌پول از ۸۷.۲۸ درصد در بهار به ۸۷.۹۶ درصد در تابستان و ۸۸.۴۲ درصد در پاییز افزایش پیدا کرد.

حجم پول در بهار سال ۱۴۰۴ برابر با یک میلیون و ۴۶۴ هزار و ۹۶۶ میلیارد ریال بود و در تابستان و پاییز به‌ترتیب به یک میلیون و ۵۰۳ هزار و ۲۲۰ میلیارد ریال و یک میلیون و ۵۶۷ هزار و ۶۱۴ میلیارد ریال رسید. حجم شبه‌پول نیز از حدود هشت میلیون و ۸۰۴ هزار و ۳۲۹ میلیارد ریال در بهار به ۹ میلیون و ۶۳ هزار و ۳۵ میلیارد ریال در تابستان و ۹ میلیون و ۹۶۷ هزار و ۸۸۸ میلیارد ریال در پاییز افزایش یافت.

کاهش سهم پول از کل نقدینگی، به معنای کاهش حجم مطلق پول نیست؛ چراکه داده‌های ارایه‌شده نشان می‌دهد حجم پول در همین دوره افزایش داشته است. آنچه تغییر کرده، نسبت پول به کل نقدینگی و در مقابل، سهم شبه‌پول در این ترکیب است. بنابراین، برای تحلیل شرایط پولی کشور باید هم حجم کل نقدینگی و هم ترکیب آن را در نظر گرفت و از برداشت‌های ساده‌انگارانه درباره معنای یک شاخص پرهیز کرد.

در بخش دیگری از آمارهای پولی، پایه پولی در بهار سال ۱۴۰۴ به یک میلیون و ۴۴۴ هزار و ۳۶۴ میلیارد ریال رسیده است. این رقم در بهار سال ۱۴۰۳ معادل یک میلیون و ۳۵۹ هزار و ۴۳۴ میلیارد ریال گزارش شده بود و در پایان سال ۱۴۰۳ به یک میلیون و ۲۱۵ هزار و ۹۳۷ میلیارد ریال رسید. همچنین ضریب فزاینده نقدینگی در بهار ۱۴۰۴ معادل ۷.۹۶۶ و در بهار ۱۴۰۳ برابر با ۷.۴۷۸ گزارش شده است؛ این ضریب در پایان سال ۱۴۰۳ نیز به ۷.۹۰۵ رسید. این شاخص‌ها به‌تنهایی مبنای کافی برای تعیین علت یا پیش‌بینی مسیر تورم نیستند، اما تصویری از تحولات متغیرهای پولی اقتصاد ارایه می‌کنند که در ارزیابی سیاست‌های حمایتی باید مورد توجه قرار گیرد. افزایش حجم نقدینگی در کنار فشارهای معیشتی، ضرورت بررسی هم‌زمان سیاست‌های حمایتی و سیاست‌های مهار تورم را برجسته می‌کند. اگر حمایت‌های مالی افزایش پیدا کند، اما روند افزایش هزینه‌های زندگی ادامه یابد، دولت ناچار خواهد بود برای حفظ اثرگذاری این حمایت‌ها، به‌صورت مکرر درباره افزایش اعتبار آنها تصمیم‌گیری کند. در چنین وضعیتی، سیاست‌گذار با یک مساله دووجهی روبروست: از یک سو نمی‌توان خانوارهای کم‌درآمد را تا زمان دستیابی به ثبات پایدار اقتصادی بدون حمایت کافی رها کرد؛ از سوی دیگر، حمایت‌های اسمی نیز بدون توجه به منابع مالی، وضعیت تورم و قدرت خرید واقعی نمی‌توانند به‌تنهایی پاسخ‌گوی مشکلات معیشتی باشند.

هدفمندی یارانه‌ها؛ حمایت بیشتر برای کسانی که نیاز بیشتری دارند

یکی از محورهای اصلی سخنان رییس جمهور در جلسه شورای اطلاع‌رسانی دولت، ضرورت تغییر در شیوه توزیع منابع حمایتی بود. پزشکیان بر این موضوع تأکید کرد که منابع عمومی کشور باید به شکلی توزیع شوند که خانوارهای نیازمند سهم متناسب‌تری از حمایت‌های دولتی دریافت کنند. از نگاه دولت، توزیع یکسان منابع بدون توجه به تفاوت سطح درآمد و نیاز خانوارها، الزاماً به عدالت منجر نمی‌شود.

این رویکرد در سیاست کالابرگ می‌تواند به معنای تمرکز بیشتر حمایت‌ها بر خانوارهایی باشد که بخش بزرگ‌تری از درآمد خود را برای تأمین کالاهای ضروری هزینه می‌کنند. با این حال، اجرای چنین سیاستی به سازوکار شناسایی دقیق خانوارها، اطلاعات قابل اتکا درباره وضعیت اقتصادی آنها و امکان اصلاح مستمر فهرست دریافت‌کنندگان نیاز دارد. اگر نظام شناسایی نتواند گروه‌های نیازمند را به‌درستی مشخص کند، احتمال دارد برخی خانوارهای آسیب‌پذیر از حمایت محروم بمانند یا منابع به افرادی اختصاص یابد که نیاز کمتری به آن دارند. از سوی دیگر، هدفمندسازی نباید صرفاً به معنای حذف افراد از فهرست دریافت‌کنندگان حمایت تلقی شود. کارآمدی این سیاست به آن وابسته است که منابع آزادشده واقعاً به گروه‌های هدف منتقل شوند و حمایت نهایی برای خانوارهای کم‌درآمد، از نظر مبلغ و دسترسی، اثرگذاری بیشتری پیدا کند. در غیر این صورت، تغییر در فهرست دریافت‌کنندگان به‌تنهایی تضمینی برای بهبود شرایط معیشتی نخواهد بود. موضوع دیگر، تفاوت هزینه‌های زندگی در مناطق مختلف کشور است. قیمت و دسترسی به کالاهای اساسی، هزینه حمل‌ونقل و شرایط اقتصادی مناطق مرزی و محروم ممکن است با میانگین‌های ملی متفاوت باشد. بنابراین، حمایت یکسان در همه مناطق نیز لزوماً به معنای برخورداری یکسان از قدرت خرید نیست. توجه به این تفاوت‌ها می‌تواند در طراحی شیوه‌های توزیع کالا، تعیین سازوکارهای حمایتی و کاهش هزینه دسترسی خانوارها به اقلام ضروری موثر باشد. در همین چارچوب، رییس جمهور بر ضرورت بهبود شرایط معیشتی ساکنان مناطق محروم و مرزی، حفظ ثبات قیمت‌ها و همکاری دستگاه‌های مختلف برای کاهش هزینه کالاهای اساسی تأکید کرده است. این جهت‌گیری نشان می‌دهد که حمایت معیشتی می‌تواند فراتر از افزایش اعتبار کالابرگ تعریف شود و ابزارهایی مانند تسهیل دسترسی به کالاهای ضروری و تقویت سازوکارهای توزیع را نیز در بر بگیرد.

پزشکیان در این جلسه با تأکید بر ضرورت بهبود شرایط معیشتی ساکنان مناطق مرزی و محروم اظهار کرد: هدف دولت این است با اتخاذ تدابیر عملیاتی، سطح تورم و هزینه‌های زندگی در استان‌های مرزی و مناطق محروم از تهران کمتر باشد.

رییس جمهوری با تأکید بر لزوم دسترسی ارزان‌تر اقشار کم‌برخوردار به کالاهای اساسی افزود: باید سازوکارهایی طراحی شود که کالاها با قیمت مناسب‌تر به دست مردم مناطق محروم برسد و ثبات قیمت‌ها نیز حفظ شود. پزشکیان با اشاره به رایزنی‌های انجام‌شده با بنیاد مستضعفان و سازمان بسیج، خواستار همکاری و ارایه راهکارهای اجرایی برای کاهش قیمت کالاهای اساسی در مناطق محروم شد و تأکید کرد که این موضوع باید از سطح برنامه‌ریزی فراتر رفته و به مرحله اجرا برسد. رییس جمهوری همچنین با اشاره به تجربه طرح شهرداری تهران در زمینه کنترل تورم، بر ضرورت بررسی و اجرای الگوی مشابه در سراسر کشور تأکید کرد. پزشکیان با تأکید بر ضرورت اصلاح سازوکار توزیع یارانه‌ها تصریح کرد: منابع عمومی کشور متعلق به مردم است و نباید به‌صورت یکسان و بدون توجه به سطح درآمد و نیاز خانوارها توزیع شود. دولت وظیفه دارد حمایت‌های خود را به سمت کسانی هدایت کند که واقعاً به این حمایت‌ها نیاز دارند.

رییس جمهوری با اشاره به ضرورت استفاده از الگوهای تجربه‌شده در سایر کشورها برای شناسایی و حذف افراد برخوردار از فهرست دریافت‌کنندگان حمایت‌های معیشتی گفت: کسانی که تمکن مالی دارند، نباید از منابع حمایتی که برای اقشار نیازمند در نظر گرفته شده است، استفاده کنند. در مقابل، خانوارهای محروم، کم‌درآمد و آسیب‌پذیر باید در اولویت دریافت حمایت قرار گیرند.

پزشکیان با تأکید بر نقش شورای اطلاع‌رسانی دولت در تبیین این سیاست اظهار کرد: از وظایف مهم این شورا، اقناع‌سازی و آماده کردن جامعه برای پذیرش ضرورت اصلاح نظام توزیع یارانه‌هاست. باید با گفت‌وگو و تبیین منطق سیاست‌ها، مردم را در جریان اهداف و ضرورت‌های این تصمیم قرار دهیم. وی در همین زمینه با اشاره به مضمون یکی از توصیه‌های امیرالمومنین علی (ع) درباره تقدم رضایت عموم مردم بر رضایت گروه‌های خاص ادامه داد: زمانی که عموم مردم ناراضی باشند، رضایت گروهی از خواص نمی‌تواند مشکلی را حل کند؛ اما رضایت عمومی می‌تواند نارضایتی گروه‌های خاص را نیز برطرف کند. رییس جمهوری با انتقاد از شیوه فعلی توزیع یارانه‌های انرژی گفت: نمی‌توان پذیرفت آب، برق و گاز کشور به‌صورت یارانه‌ای در اختیار افراد برخوردار قرار گیرد، اما خانوارهای نیازمند از حمایت کافی برخوردار نباشند. دست‌کم باید از پرداخت یارانه به کسانی که نیازی به آن ندارند، جلوگیری و منابع حاصل را به سمت حمایت از اقشار کم‌درآمد هدایت کرد. رییس جمهوری با ابراز اطمینان نسبت به امکان عبور از شرایط موجود، بر ضرورت همدلی، همکاری و مشارکت همه دستگاه‌ها و بخش‌های جامعه تأکید کرد و گفت: اگر همه در کنار یکدیگر قرار بگیریم، می‌توانیم از شرایط فعلی عبور کنیم، مشکلات معیشتی مردم را کاهش دهیم و زمینه تحقق عدالت در توزیع منابع و امکانات کشور را فراهم آوریم.

هیچ گزینه ایده‌آلی وجود ندارد؛ مساله، انتخاب بهترین راهکار اجرایی است

در شرایطی که خانوارهای کم‌درآمد با فشار هزینه‌های ضروری روبرو هستند و دولت نیز با محدودیت منابع مواجه است، نمی‌توان انتظار داشت یک سیاست منفرد همه مشکلات معیشتی را برطرف کند. افزایش کالابرگ، اصلاح نظام یارانه‌ای، حمایت هدفمند از گروه‌های آسیب‌پذیر و تلاش برای کاهش هزینه دسترسی به کالاهای اساسی، هر کدام بخشی از مساله را پوشش می‌دهند؛ اما هیچ‌یک به‌تنهایی جایگزین سیاست‌های پایدار برای مهار تورم و تقویت قدرت خرید نخواهد بود. در چنین شرایطی، انتخاب سیاست اقتصادی را نمی‌توان به دوگانه ساده حمایت کردن یا حمایت نکردن تقلیل داد. پرسش اصلی این است که با منابع موجود، کدام سیاست می‌تواند بیشترین اثر را بر زندگی خانوارهایی بگذارد که در تأمین نیازهای اولیه با دشواری بیشتری مواجه‌اند. پاسخ به این پرسش مستلزم ارزیابی دقیق هزینه‌ها، شناسایی گروه‌های هدف، سنجش اثر واقعی حمایت‌ها و اصلاح مستمر سازوکارهای اجرایی است. افزایش اعتبار کالابرگ یکی از گزینه‌هایی است که می‌تواند در کوتاه‌مدت بخشی از فشار هزینه‌های زندگی را برای خانوارهای کم‌درآمد کاهش دهد. با این حال، برای حفظ اثرگذاری آن باید میزان افزایش اعتبار با تغییرات قیمت کالاهای اساسی سنجیده شود. همچنین لازم است مشخص باشد که حمایت اضافه‌شده تا چه اندازه به بهبود دسترسی خانوارها به کالاهای ضروری منجر شده است. اگر این ارزیابی به‌صورت مستمر انجام نشود، امکان دارد افزایش‌های اسمی اعتبار، بدون آنکه تغییر متناسبی در شرایط واقعی زندگی مردم ایجاد کنند، به بخشی از روند عادی سیاست‌گذاری تبدیل شود.

در کنار افزایش حمایت، اصلاح شیوه توزیع آن نیز اهمیت دارد. اگر منابع محدود دولت به‌صورت دقیق‌تر به سمت خانوارهایی هدایت شود که نیاز بیشتری دارند، امکان افزایش اثرگذاری حمایت‌ها فراهم می‌شود. البته این هدف تنها زمانی محقق خواهد شد که شناسایی گروه‌های نیازمند با دقت انجام گیرد، سازوکار اعتراض و بازبینی برای خانوارهای جامانده وجود داشته باشد و منابعی که از اصلاح نظام توزیع آزاد می‌شوند، واقعاً به حمایت از اقشار کم‌درآمد اختصاص یابند. همچنین باید میان سیاست حمایتی و سیاست مهار تورم پیوند برقرار شود. حمایت معیشتی می‌تواند فشار فوری بر خانوارها را کاهش دهد، اما اگر افزایش هزینه‌های زندگی ادامه یابد، قدرت خرید اعتبار حمایتی نیز در معرض فرسایش قرار می‌گیرد. از همین رو، افزایش کالابرگ باید در کنار برنامه‌های اقتصادی گسترده‌تری دنبال شود که هدف آنها کاهش نااطمینانی، بهبود شرایط تولید و توزیع و کنترل پایدار تورم است. در نهایت، در شرایط پیچیده اقتصادی نمی‌توان از وجود یک گزینه ایده‌آل و بدون هزینه سخن گفت. هر تصمیمی با محدودیت‌ها و پیامدهای خاص خود همراه است و سیاست‌گذار ناچار است میان گزینه‌های در دسترس، راهکاری را انتخاب کند که با منابع موجود قابل اجرا باشد و بیشترین اثر مثبت را بر زندگی مردم بگذارد. در چنین چارچوبی، افزایش حمایت از اقشار کم‌درآمد، به‌ویژه از طریق تقویت هدفمند کالابرگ، می‌تواند یکی از اولویت‌های قابل دفاع باشد؛ مشروط بر آنکه افزایش اعتبار با واقعیت قیمت‌ها تناسب داشته باشد، منابع به گروه‌های نیازمند برسد و هم‌زمان برای کاهش فشار تورمی بر خانوارها نیز اقدام شود.

معیار موفقیت این سیاست‌ها، نه صرفاً مبلغی است که به اعتبار کالابرگ اضافه می‌شود و نه تعداد افرادی که در فهرست دریافت‌کنندگان قرار می‌گیرند. معیار اصلی آن است که خانوارهای هدف تا چه اندازه بتوانند کالاهای اساسی مورد نیاز خود را با فشار کمتری تأمین کنند. در شرایط فعلی، تلاش برای بهبود این وضعیت، حتی اگر نتواند همه مشکلات معیشتی را برطرف کند، ضرورتی است که باید با انتخاب بهترین گزینه‌های اجرایی ممکن دنبال شود.

اخلاقی:

ارتقای آمادگی رزمی و پاسخ فوری بدون محدودیت جغرافیایی را با قاطعیت دنبال می‌کنیم

وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در پی تدابیر و فرامین راهبردی فرمانده معظم کل قوا در دیدار با فرماندهان ارشد نیروهای مسلح، بر آمادگی قاطع وزارت دفاع برای عملیاتی‌سازی و تحقق این رهنمودها تأکید کرد و ارتقای آمادگی رزمی، تقویت توان بومی و جهش فناورانه در صنایع دفاعی را از محورهای اصلی اقدامات این وزارتخانه برشمرد.

متن پیام مهرداد اخلاقی وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح به شرح زیر است:

«تدابیر و فرامین راهبردی فرمانده معظم کل قوا، حضرت آیت‌الله سید مجتبی حسینی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، خطاب به فرماندهان ارشد نیروهای مسلح را با دقت و اهتمام دریافت کرده‌ایم. این تدابیر، نقشه راه و جهت‌گیری راهبردی مجموعه دفاعی کشور را در مقطع پیش‌رو ترسیم کرده و مسوولیت ما را در صیانت از امنیت، استقلال و اقتدار ملی سنگین‌تر ساخته است. تأکید می‌کنیم که وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، نه تنها در دریافت و درک این رهنمودها، بلکه در عملیاتی‌سازی، تحقق میدانی و تبدیل آنها به دستاوردهای ملموس دفاعی، خود را متعهد و مسوول می‌داند. همه ظرفیت‌های سازمانی، صنعتی، علمی و فناورانه وزارت دفاع در خدمت تحقق این تدابیر قرار خواهد گرفت. ما ارتقای آمادگی رزمی هوشمندانه و تحقق راهبرد پاسخ فوری، موثر و متناسب به هر گونه تهدید، در هر نقطه و بدون محدودیت جغرافیایی را با قاطعیت دنبال می‌کنیم. شتاب‌بخشی به چرخه طراحی، تولید و تأمین تجهیزات و تسلیحات دفاعی، تقویت زیرساخت‌های صنعتی و فناورانه و ارتقای توان پشتیبانی از نیروهای مسلح، در کانون اقدامات ما قرار دارد. پیام ما به هر طرفی که امنیت و منافع ملی ایران را هدف تهدید قرار می‌دهد، روشن است: هر گونه تعرض با پاسخ متناسب، قاطع و اثرگذار مواجه خواهد شد. دامنه، زمان و پیامدهای پاسخ دفاعی ایران را تهدیدکنندگان تعیین نخواهند کرد. ما برای دفاع از امنیت و منافع ملی کشور، از آمادگی، اراده و توان لازم برخورداریم.

در عرصه فناوری نیز، رویکرد ما صرفاً استمرار مسیرهای موجود نیست؛ بلکه حرکت به سوی جهش فناورانه، نوآوری‌های شالوده‌شکن و دستیابی به قابلیت‌های برتر دفاعی را دنبال می‌کنیم. این مسیر، جسارت علمی، شجاعت فناورانه، عبور از چارچوب‌های متعارف و اعتماد به توان خلاق دانشمندان و متخصصان ایرانی را می‌طلبد. ما بر این باوریم که آینده اقتدار دفاعی کشور را صرفاً با افزایش کمّی تجهیزات نمی‌توان ساخت؛ بلکه باید با ایده‌های نو، فناوری‌های پیشرفته و راه‌حل‌های هوشمندانه، معادلات و محاسبات دشمن را با واقعیت‌های جدید مواجه کرد. ازاین‌رو، تقویت معماری اطلاعات نظامی، توسعه دفاع بومی، حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان، ارتقای توان پژوهشی و صنعتی و تبدیل دستاوردهای علمی به قابلیت‌های عملیاتی، با شتاب و جدیت دنبال خواهد شد. تجربه گران‌سنگ بومی‌سازی در صنایع دفاعی نشان داده است که جوانان مومن، دانشمندان و متخصصان این سرزمین از ظرفیت و توان لازم برای عبور از محدودیت‌ها و خلق فناوری‌های پیشرفته برخوردارند.

صیانت از سرمایه انسانی ارزشمند نیروهای مسلح، تقویت بنیه معنوی، توجه به معیشت کارکنان و خانواده‌های مکرم آنان و ارتقای روحیه جهادی، انگیزه و توانمندی نیروی انسانی، از دیگر محورهای مورد تأکید فرمانده معظم کل قواست. ما در وزارت دفاع، تکریم و پشتیبانی از کارکنان و خانواده‌های آنان را مسوولیتی حاشیه‌ای نمی‌دانیم؛ بلکه آن را رکن جدایی‌ناپذیر ماموریت دفاعی کشور و هم‌سنگ با توسعه توان تسلیحاتی، صنعتی و فناورانه تلقی می‌کنیم. سرمایه انسانی مومن، متخصص، باانگیزه و برخوردار از پشتوانه خانوادگی، بزرگ‌ترین پشتوانه پیشرفت و اقتدار دفاعی کشور است و برای ارتقای جایگاه و توانمندی این سرمایه ارزشمند، برنامه‌های حمایتی، فرهنگی، معیشتی و معنوی را با اهتمامی مضاعف دنبال خواهیم کرد.

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، اجرای این تدابیر را با اتکا به ظرفیت بی‌بدیل متخصصان و دانشمندان ایرانی، توانمندی صنایع دفاعی، شرکت‌های دانش‌بنیان و سرمایه عظیم انسانی کشور و با هم‌افزایی کامل با ستاد کل نیروهای مسلح و سایر نیروهای مسلح پیش خواهد برد. همه ظرفیت‌های سازمانی، صنعتی، پژوهشی و فناورانه وزارت دفاع در خدمت ارتقای آمادگی، تقویت بازدارندگی و پاسخ‌گویی موثر به نیازهای نیروهای مسلح قرار خواهد گرفت.

ما به پشتوانه دانش بومی، توان صنعتی، سرمایه انسانی و اراده ملی، مسیر ارتقای اقتدار دفاعی کشور را با قدرت ادامه می‌دهیم. پیام ما روشن است: ایران در برابر تهدید، غافلگیر نخواهد شد؛ در برابر فشار، متوقف نخواهد ماند و در مسیر پیشرفت علمی و فناورانه، محدود به محاسبات و اراده دیگران نخواهد بود. تدابیر فرمانده معظم کل قوا را با تمام توان به برنامه، اقدام و دستاورد تبدیل خواهیم کرد و در پاسداری از امنیت، استقلال و تمامیت سرزمینی کشور، لحظه‌ای درنگ نخواهیم کرد.»